

IZ HISTORIJE VETERINARSTVA – From history of veterinary medicine

VETERINARSKI ZAKONSKI PROPISI IZMEĐU ZEMALJSKE VLADE BOSNE I HERCEGOVINE U SARAJEVU I KRALJEVINE HRVATSKE I SLAVONIJE

VETERINARY LEGISLATION BETWEEN THE PROVINCIAL GOVERNMENT OF BOSNIA AND HERZEGOVINA IN SARAJEVO AND THE KINGDOM OF CROATIA AND SLAVONIA

Džaja P., Severin K., Šatrović E., Krkalić Lejla

Abstract -This paper does not include all of the legislation on animal and animal products trade on force between the Provincial Government of Bosnia and Herzegovina and the Kingdom of Croatia and Slavonia. It, however, includes some by-laws on this kind of trade. Although some advertisements and orders date back more than a hundred years, their provisions remain valid today, especially those on the obligatory registration and reporting on the breakout of certain infectious diseases between the neighboring countries, and also the expertly examination of animals and animal products at border crossings. It is also not difficult to conclude that the countries in question cooperated well protecting their livestock by implementing periodic bans on importation of animals and animal products. Animals that were subject to export and import had to be healthy. Their health conditions had to be certified by a veterinary, and they also had to originate from infectious diseases-free areas. Animal products must have originated from the healthy animals subjected to the examination before and after the slaughter.

Dr. sc. Petar Džaja, DVM, redovni profesor (dzaja@vef.hr); dr. sc. Krešimir Severin, DVM, docent, Zavod za upravno i sudsko veterinarstvo, Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Republika Hrvatska; dr. sc. Edin Šatrović, DVM, docent, Katedra za sudsko i upravno veterinarstvo; Lejla Krkalić, DVM, asistent, Katedra za sudsko i upravno veterinarstvo, Veterinarski fakultet Univerziteta u Sarajevu, Bosna i Hercegovina

Petar Džaja, DVM, PhD, Professor (dzaja@vef.hr); Krešimir Severin, DVM, PhD, Assistant Professor, Department of State and Forensic Veterinary Medicine, Veterinary Faculty Zagreb, Croatia; Edin Šatrović, DVM, PhD, Assistant Professor, Department of State and Forensic Veterinary Medicine; Lejla Krkalić, DVM, Assistant, Department of State and Forensic Veterinary Medicine, Veterinary Faculty Sarajevo; Bosnia and Herzegovina

Key words: Provincial Government of Bosnia and Herzegovina, the Kingdom of Croatia and Slavonia, by-laws, trade, animals

Kratak sadržaj - U radu nisu prikazani svi zakonski propisi koji su se odnosili na trgovinu životinja i proizvoda životinjskog podrijetla između Zemaljske vlade Bosne i Hercegovine i Kraljevine Hrvatske i Slavonije, već samo pojedini prikupljeni podzakonski akti koji su uređivali ovu trgovinu. Iz navedenoga nije teško zaključiti, iako je od nekih oglasa ili naredbi prošlo i više od 100 godina, da njihove odredbe vrijede i danas, posebno kada govorimo o obavezi prijavljivanja i izvještavanja susjednih država o pojavi nekih zaraznih bolesti, o pregledu životinja i proizvoda životinjskog podrijetla na određenim graničnim prijelazima, gdje su takve životinje mogle pregledati stručne osobe. Isto tako, nije teško zaključiti da su navedene države dobro surađivale, štiteći svoj stočni fond, sprovodeći povremene zabrane uvoza životinja i životinjskih proizvoda. Životinje koje su uvožene ili izvožene morale su biti zdrave, morala ih je pratiti veterinarska dokumentacija koja je to potvrđivala i morale su potjecati iz područja u kojem ne vlada zarazna bolest. Proizvodi životinjskog podrijetla morali su potjecati od zdravih životinja, koje su se morale pregledati i prije, i poslije klanja.

Ključne riječi: Zemaljska vlada Bosne i Hercegovine, Kraljevina Hrvatska i Slavonija, podzakonski akti, trgovina, životinje

Uvod

Listajući stare zakonske propise, shvaćamo smisao izreke koja kaže kako se povijest ponavlja. Doista, ne ulazeći u društveno-politička razmatranja, osim veterinarskih zakonskih propisa koji su nekada postojali i regulirali međudržavni uvoz i izvoz životinja i proizvoda životinjskog podrijetla, ključno je naglasiti kako smo nekada bili dvije države u dobrosusjedskim odnosima, koje su uspješno surađivale, vodeći brigu za svoje životinje. Danas smo također dvije države, koje uvoze i izvoze međusobno, vodeći računa o zaštiti svojih interesa. Uspješnu međusobnu saradnju i trgovinu svakako treba podržati, jer samo dogovor koji je u interesu obje države može, u konačnici, donijeti i dobar rezultat. U ovom radu, u najkraćim crtama iznosimo pregled nekadašnjih zakonskih propisa, koji su regulirali međusobnu trgovinu životinja i životinjskih proizvoda dviju susjednih država, iz kojih je vidljivo da se trgovina, bez obzira na moguću dobit, ograničavala, a nekada potpuno onemogućavala, sve s ciljem zaštite vlastitog stočnog fonda i stanovništva.

Pregled zakonskih propisa

Oglas Kraljevine Hrvatske, Slavonije i Dalmacije (KHSD) obavještavao je zemaljske vlade da su se životinje mogle dopremiti iz Bosne i Hercegovine (BiH) u Kraljevinu Hrvatsku i Slavoniju samo preko izlaznih veterinarskih pregledbenih postaja, koje su ustrojene u BiH, i to u: Bosanskoj Brčkoj, Bosanskom Šamcu, Bosanskom Brodu, Bosanskoj Gradiški, Bosanskoj Kostajnici, Banjoj Luci, Prijedoru, Novom, Bihaću i Kulen Vakufu. Po dopisu tadašnjeg ministarstva za poljodjelstvo, obrt i trgovinu u Budimpešti (od 8. travnja 1889. god., br. 15336) preživači iz zaposjednutih pokrajina BiH mogli su se bez kontrole provoziti i uvoziti u ugarska područja, ako su isti na izlaznim postajama bili pregledani od ovlaštenih stručnjaka. Po ovoj naredbi, svinje i konji iz BiH mogli su se dopremiti uz jednostavne „marvinske putnice“, na kojima je morala biti opaska dotičnih pregledovnih povjerenstava na spomenutim izlazištima i potvrdu da je stoka zdrava (15).

Oglas Zemaljske vlade KHSD obavještavao je, na osnovu dopisa Zemaljske vlade BiH u Sarajevu (od 9. siječnja 1890. god. br. 81973), da će se za stoku koja se izvozi iz BiH izdavati marvinske putnice, osim u dotad ovlaštenim kotarskim oblastima i političkim ispostavama, i u bihaćkom okružju (Kulen Vakuf i Donji Unac), u banjalučkom okružju (Kozarac, Novi, Bosanska Dubica, Skender Vakuf, Bosanski Brod, Doboj), u tuzlanskom okrugu (Srebrenik, Bosanski Šamac), u travničkom okružju (Varcar-Vakuf, Gornji Vakuf, Donji Vakuf, Kupres i Grahovo) (16).

Oglas Zemaljske vlade KHSD obavještavao je da su Zemaljska vlada za BiH u Sarajevu (od 11. lipnja 1895. god. br. 70896) i Zemaljska vlada u Ljubljani (od 14. svibnja 1895. god. br. 7542) zabranile uvoz svinja iz cijele Hrvatske i Slavonije (17).

Oglas Zemaljske vlade KHSD obavještavao je o zabrani uvoza svinja iz BiH u područje Kraljevine Hrvatske i Slavonije, dok se provoz željeznicom dozvoljavao. Uporište ovoj zabrani bilo je u, u više navrata potvrđivanoj, svinjskoj kugi kod svinja uvezenih iz BiH u Bečko Novo Mjesto (18).

Oglas Zemaljske vlade KHSD obavještavao je o zabrani uvoza svinja i svinjskih sirovina iz BiH u Kraljevinu Hrvatsku i Slavoniju, uz obrazloženje da je vladala svinjska kuga u više područja u BiH. Provoz je bio dopušten preko prijelaza Bosanske Brčke, Bosanskog Broda i Kostajnice, uz uvjet da je otpremitelj imao potvrdu o dopuštenom uvozu od zemlje u koju uvozi (19).

Oglas Zemaljske vlade KHSD obavještavao je da je Zemaljska vlada za BiH u Sarajevu (od 27. siječnja 1896. god. br. 9339) dozvolila uvoz svinjetine u BiH, pod uvjetom da zaklane svinje nisu „raskomadane“ i da se prevoze željeznicom u mjesta gdje se trošilo dosta svinjetine i gdje je bio osiguran pregled mesa, a to su: Brod, Derventa, Maglaj, Doboj, Dol, Tuzla, Žepče, Zenica, Travnik, Bugojno, Jajce, Visoko, Sarajevo, Konjic, Mostar, Bosanski Novi, Prijedor i Banja Luka. Drugi uvjet je bio da meso ne potječe od životinja oboljelih od svinjske kuge ili vrbanca te da se istovar obaviti na točno naznačenom mjestu. Uz strogi pregled na mjestu istovara, lešine sa znakovima svinjske

kuge ili vrbanca, one koje su iz nekog drugog razloga bile neuporabljive za čovjeka, i konačno, one kojima bi nedostajali bubrezi i bubrežno salo, morale su biti uništene (20).

Oglas Zemaljske vlade KHSD saopćavao je da je zdravstveno stanje svinja u BiH bilo bolje, zbog čega se, od slučaja do slučaja, izdavala dozvola za uvoz svinja iz ovih krajeva. Molbe za uvoz trebale su sadržavati točan broj svinja koje se žele uvesti, mjesto iz kojeg se svinje uvoze, mjesto otpremanja i mjesto dopremanja. Bili su određeni strogi uvjeti pod kojima su se svinje mogle dopremiti: transport se morao odvijati isključivo željeznicom, a utovar je mogao biti u Banjoj Luci, Bosanskom Brodu, Brčkom i Prijedoru. Svaku pošiljku morala je pratiti marvinska putnica, sa zdravstvenom svjedodžbom zemaljskog veterinara, te potvrda dotične bosanske oblasti prve „molbe“ odakle svinje potječu, kao i potvrda da u tom području nije bilo zaraznih bolesti, svinjske kuge i vrbanca, te da su svinje bile pod osmodnevnim stručnim nadzorom. Svinje su se mogle utovariti, odnosno istovariti, samo na propisanim postajama. Istovariti su se mogle tek kad bi se veterinar uvjerio u ispravnost prateće dokumentacije i zdravstvenog stanja životinja. Sve svinje su morale biti zaklane u roku od 4 dana od istovara (21).

Naredba Zemaljske vlade KHSD izdana je sukladno naredbi tadašnjeg ugarskog ministarstva za poljodjelstvo (od 23. rujna 1899. god. br. 75500), kojom se između Austrije i Zemalja Krune Sv. Stjepana uređivao međusobni promet životinjama i životinjskim sirovinama te predmetima kojima se bolest mogla prenijeti. U naredbi se navodilo da se zdrave životinje bez ograničenja mogu uvoziti iz jedne u drugu državu, uz svjedodžbu koja jamči o nezaraženosti područja odakle životinje potječu i o njihovom zdravlju. Iz svjedodžbe se moglo vidjeti da u mjestu ili susjednim općinama odakle životinja potječe nije vladala zarazna bolest koja je životinje mogla ugroziti tijekom posljednjih 40 dana koji su prethodili otpremi. Svjedodžba o provenijenciji i zdravlju vrijedila je 8 dana. U slučaju da su se životinje otpremale željeznicom ili plovilom, morao ih je pregledati ovlašten veterinar, čiji je nalaz morao biti napisan na svjedodžbi. Pri pojavi neke zarazne bolesti koja je mogla nanijeti ekonomsku štetu državi uvoznici sprečavan je uvoz iz kotara u kojima je bolest dokazana (4).

Naredba Zemaljske vlade KHSD, izdana u svrhu sprečavanja širenja zaraznih bolesti, određivala je da veterinari, koji su zaduženi za pregledavanje životinja na utovarnim željezničkim postajama, ne preuzimaju rogatu stoku za otpremu u inozemstvo, ako ona pokazuje vidljive znakove tuberkuloze (mršavljenje, teško disanje, kašalj), konje koji su болоvali na žljezodoboli (druze) te neotpremanje takvih životinja, uz obavezno zadržavanje marvinskih putnica (5).

Oglas Zemaljske vlade KHSD je obavještavao da je Zemaljska vlada za BiH u Sarajevu (od 10. studenog 1902. god. br. 185078) saopćila da se od 01. 01. 1903. god. za stručne preglede domaće stoke, koja se preko bosanskih pograničnih postaja dopremala iz Kraljevine Hrvatske i Slavonije u BiH i obratno, ubirala pregledbena pristojba za svaki pregled, bez obzira na dob: za krupnu stoku (goveda, bivoli, konji, magarci i mazge) 20 filira, za sitnu stoku (ovce, koze i svinje) 4 filira po životinji. U slučaju da se pregled obavljao na više mjesta, ubirala se samo jedna pristojba (22).

Naredba Zemaljske vlade KHSD određivala je da je domaću stoku iz BiH (konje, goveda, ovce i koze), dopremljenu u Kraljevinu Hrvatsku i Slavoniju, s izvornim bosanskim marvinskim putnicama, bilo dozvoljeno otpremati u Austriju, ili bilo kamo drugo, tek ako su dotične životinje boravile u upravnoj općini najmanje 40 dana, nakon čega je općinsko poglavarstvo, na temelju izvornih dokumenata, moglo izdati nove marvinske putnice (6).

Načelno rješenje Zemaljske vlade KHSD nalaže sprečavanje krijumčarenja svinja iz BiH te strogo kažnjavanje onih koji se time bave. Onaj tko bi prijavio krijumčarenje svinja ili uhvatio druge kako krađu, iz općinske veterinarske zaklade dobivao bi nagradu u iznosu od 1/10 od čistog utroška za zaplijenjene svinje (2).

Načelno rješenje kraljevske Zemaljske vlade upozoravalo je županijsku oblast u Osijeku da životinje koje potječu iz Bosne, s bosanskim marvinskim putnicama, mogu biti otpremljene u Kraljevinu Ugarsku iz područja, odnosno kroz područje Kraljevine Hrvatske i Slavonije, bez četrdesetodnevno boravka u bilo kojoj ovoznoj upravnoj općini, koji Kraljevina Ugarska nije postavljala kao uvjet (3).

Naredba Zemaljske vlade KHSD potvrđivala je naredbu od 31. ožujka 1903. god., uz napomenu da se promet stoke iz BiH u područje Zemalja Krune Sv. Stjepana, tj. Kraljevine Hrvatske i Slavonije te Kraljevine Ugarske dozvoljava, i da nije potrebna četrdesetodnevna zabrana boravka, tj. dozvoljeno je izdavanje novih putnica na osnovu starih bosanskih putnica, što nije bio slučaj kada se stoka uvozila u Austriju. Posljednje se nije odnosilo na stoku koja se u Austriju otpremala pješice ili željeznicom, a koju su pratile bosanske putnice, jer se transport takve stoke dozvoljavao bez zapreke (7).

Oglas Zemaljske vlade KHSD obavještavao je da su na granici između BiH i Kraljevine Hrvatske i Slavonije osnovane pogranične veterinarske postaje u sljedećim bosanskim mjestima: Brčko, Bosanski Šamac, Bosanski Brod, Bosanska Gradiška, Bosanska Dubica, Bosanski Novi, Velika Kladuša, Bihać, Bosanski Rači (radni dan, subota i ponedjeljak), Orašje (radni dan, utorak), Bosanska Kostajnica (radni dan, ponedjeljak), Doberlin (radni dan, utorak i četvrtak) i Kulen Vakuf (radni dan, četvrtak). Osim gore navedenih radnih dana za pojedina mjesta, ostale pogranične postaje radile su svaki dan. Uvoz preživača bio je dozvoljen samo preko navedenih prijelaza, a životinje su morale imati marvinske putnice i obavezno biti stručno pregledane na granici. Konji su se mogli transportirati bez pregleda, ukoliko su imali marvinske putnice (23).

Oglas Zemaljske vlade KHSD saopćavao je da je Zemaljska vlada za BiH u Sarajevu (15. siječnja 1904. god. br. 2200) odredila sljedeće kada je u pitanju promet peradi iz BiH: za izvoz iz okupiranog područja, pošiljke peradi morale su biti popraćene marvinskim putnicama, kojima se svjedočilo da u mjestu boravka životinja posljednjih osam dana nije vladala nikakva zarazna bolest. Perad se, osim u Dalmaciju, mogla izvoziti samo preko željezničkih postaja u Banjoj Luci, Kozarcu, Prijedoru, Bosanskom Novom i Doberlinu, gdje su se dotične pošiljke podvrgavale pregledu (24).

Naredba Zemaljske vlade KHSD nalagala je da se goveda, telad (mlađa od 6 mjeseci), ovce, koze i svinje, uvezene željeznicom iz Kraljevine Ugarske i inozemstva

(BiH) u područje kraljevine, smiju istovariti samo na određenim željezničkim postajama. Prije utovara i istovara, stoka je morala biti pregledana (8).

Naredba Zemaljske vlade KHSD glede transporta životinja u inozemstvo naglašavala je da veterinar mora biti dobro obaviješten o oglasima uvrštenim u Narodne novine, a koji se tiču dozvole otpremanja stoke u inozemstvo. Također, veterinar je bio dužan napraviti dogovor s glavarom utovarne postaje, imajući u vidu putokaz gdje se stoka otprema (9).

Oglas Zemaljske vlade KHSD dozvoljavao je uvoz konja pješice iz područja Kraljevine Hrvatske i Slavonije, i obratno, a uvoz preživača samo preko bosanskih pograničnih veterinarskih pregledbenih postaja, gdje su se konji (mazge, mule, magarci) morali podvrci stručnom pregledu, koji se naplaćivao 20 filira za svaku životinju. Uvoz i doprema zaklanih svinja iz BiH u ovo područje i obratno bio je dozvoljen isključivo željeznicom, do većih potrošačkih mjesta. Zaklana goveda, ovce i koze te svježe meso ovih životinja bilo je dozvoljeno dopremiti iz BiH u kraljevinu na bilo koji način, uz uvjet da vlasnik pokaže svjedodžbu nadležnog bosanskog uredovnog veterinara, koja potvrđuje da je prije i nakon klanja izvršen pregled, a meso proglašeno zdravim (25).

Oglas Zemaljske vlade KHSD obavještavao je da je Zemaljska vlada za BiH u Sarajevu (od 24. listopada 1905. god. br. 1168827/I) naložila da pošiljke zaklanih telića, ovaca, janjaca, koza i jarića koje se uvoze u BiH treba pratiti zdravstvena svjedodžba. Ova svjedodžba je jamčila da meso potječe od nezaraženih životinja, da su one pregledane prije i poslije klanja te da je meso proglašeno valjanim (26).

Naredbom Zemaljske vlade KHSD Zemaljskoj vladi za BiH u Sarajevu (od 08. studenog 1895. god. br. 176133) bosanske političke oblasti prve molbe kod izdavanja marvinskih putnica dužne su na marvinskim putnicama za životinje što se iz Bosne ovamo dopremaju, naznačiti slijedeće napomene: da u izveznoj općini za vrijeme posljednjih 40 dana nije vladala nikakva prelazna zarazna bolest, a marvinska putnica starija od 10 dana onemogućavala je uvoz životinja iz BiH u kraljevinu (10).

Naredba Zemaljske vlade KHSD, imajući u vidu zamolbu Zemaljske vlade za BiH u Sarajevu, dozvoljavala je izvoz svinja u Austriju željeznicom, tj. prijevoz zdravih svinja iz BiH u Slavonski Šamac (kota Županja), koje potječu iz područja u kojima nema zaraze, i koje se izvoze u Austriju na temelju posebne dozvole austrijskog ministarstva. Pošiljku je pratio veterinar koji je strogo nadzirao prijevoz te evidentirao bilo kakvu promjenu (11).

Okružnica Zemaljske vlade KHSD je zabranjivala izdavanje nove marvinske putnice govedima iz područja u kojima je uveden katastar blaga, pa čak i u slučajevima kad ih je kupac želio izvesti. U tom slučaju, prodavač je kupcu predavao marvinsku putnicu kojom je govedo kupio, a sajamsko povjerenstvo je bilo dužno na njenoj poledini označiti prodaju, uz oznaku imena i prebivališta kupca, kao i novog pravca u kojem se govedo otprema. Za područja BiH gdje je uveden katastar goveda, bile su propisane crvene marvinske putnice (29).

Oglas Zemaljske vlade KHSD objavljuje da je Zemaljska vlada za BiH u Sarajevu (od 23. listopada 1910. god. br. 2015137IV-A75) 14. listopada 1910. god. u

Bosanskom Kobašu, kotar Prnjavor, otvorila novu pograničnu, veterinarsku, pregledbenu, ulazno-izlaznu postaju, koja je počela uredovati svakog ponedjeljka, a obavljala je sva veterinarsko-redarstvena uredovanja potrebna za izvoz i uvoz životinja (27).

Brzojavka Zemaljske vlade KHSD je obavijestila da je, zbog slinavke i šapa u BiH, dozvoljen uvoz suhih ili usoljenih koža samo ako kože potječu od zdravih papkara i iz općina u kojima nema slučajeva ove zarazne bolesti te ako iste prati oblasna potvrda (1).

Naredba Zemaljske vlade KHSD određivala je da marvinske putnice izdane u BiH ne treba ponovno ovjeravati (12).

Oglas Zemaljske vlade KHSD obavještavao je da je odlukom Zemaljske vlade iz Sarajeva (od 24. lipnja 1912. god. broj 144257/IV-2) dozvoljen uvoz životinjskih sirovina, izuzev pošiljki mesa koje potječe iz područja Austro-Ugarske monarhije u područje BiH, bez iskaznica o podrijetlu, uz napomenu da Zemaljska vlada zadržava pravo da, u slučaju pojave neke zarazne bolesti, promijeni odluku (28).

Naredba Zemaljske vlade KHSD je određivala da se pogranične oblasti, koje graniče s BiH, moraju pismenim putem prijaviti susjednim bosanskim oblastima, odmah nakon što u svom području ustanove šuštavac, svinjsku kugu ili koju od stočnih zaraznih bolesti koje su navedene u zakonu (13).

Naredba Zemaljske vlade KHSD je obavijestila sve kraljevske županijske oblasti i gradska poglavarstva da je Zemaljska vlada za BiH, naredbom (od 25. studenog 1914. god. broj 237379) koja je poslana okružnim oblastima u Tuzli, Banjoj Luci i Bihaću, odredila da bosanske oblasti koje graniče s Kraljevinom Slavonijom i Hrvatskom ubuduće moraju pisanim putem obavijestiti susjedne pogranične oblasti kada na svom području ustanove zaraznu bolest stoke (14).

LITERATURA

1. – – –: Brzojavka Kr. Hrv.-Slav.-Dalm. zemaljske vlade od 10. veljače 1911a. god. br.III.B.1087,-glede uvoza koža iz Bosne i Hercegovine obzirom na vladanje slinavke i šapa.
2. – – –: Načelna rješidba Kr. Hrv.-Slav.-Dalm. zemaljske vlade od 23. svibnja 1903b. god. br.27808, glede upravljenosti na kr. županijsku oblast u Vukovaru, te priopćena svim upravnim oblastima, glede nagrade za prijavljivanje iz Bosne kriomčarenih svinja.
3. – – –: Načelna rještba Kr. zemaljske vlade od 30. lipnja 1903c. god. br. 50544 upravljenosti na kr. županijsku oblast u Osijeku, te priopćena svim upravnim oblastima.
4. – – –: Naredba Kr. Hrv.-Slav.-i Dalm. zemaljske vlade od 14. studenog 1899b. god. br. 65586.
5. – – –: Naredba Kr. Hrv.-Slav.-i Dalm. zemaljske vlade od 18. lipnja 1900 god. br. 24715, kojom je zabranjeno otpremanje željeznicom u inozemstvo domaće životinje, koje boluju na tuberkulozi odnosno žljezdobolji.

6. – – –: Naredba Kr. Hrv.-Slav.-Dalm. zemaljske vlade od 31. ožujka 1903a. god. br.20054.
7. – – –: Naredba Kr. Hrv.-Slav.-Dalm. zemaljske vlade od 31. prosinca 1903. god. br. 57219d, upravljena na kr. županijsku oblast u Belovaru, te priopćena kr. županijskoj oblasti u Zagrebu.
8. – – –: Naredba Kr. Hrv.-Slav.-Dalm. zemaljske vlade od 26. prosinca 1904c. god. br. 99481, glede strukovne predleđe životinja i životinjskih sirovina prigodom odpremanja željeznicom ili lađom.
9. – – –: Naredba Kr. Hrv.-Slav.-Dalm. zemaljske vlade od 15. svibnja 1905a. god. br.38896, kojom je ustanovljen postupak za neke slučajeve kod otpreme domaće marve željeznicom.
10. – – –: Naredba Kr. Hrv.-Slav.-Dalm. zemaljske vlade od 28. prosinca 1905d. god. br.85092, glede otpremanja životinja bosanske proveniencije iz Kraljevina Hrvatske i Slavonije u Austriju, te glede prometa sa takovimi životinjama u području Kraljevina Hrvatske i Slavonije.
11. – – –: Naredba Kr. Hrv.-Slav.-Dalm. zemaljske vlade od 10. svibnja 1906. god. br.III.B.880/1, upravljena na kraljevsku oblast u Županji te priopćena Kr. županijskoj oblasti u Vukovaru, glede dozvole prevoza svinja iz Bosne i Hercegovine u Slavonški Šamac radi otpreme željeznicom.
12. – – –: Naredba Kr. Hrv.-Slav.-Dalm. zemaljske vlade od 15. veljače 1911b. god. br.III.B.1168, prema kojoj ne treba bosanske marvinske putnice ponovno biljegovati.
13. – – –: Naredba Kr. Hrv.-Slav.-Dalm. zemaljske vlade od 31. listopada 1914. god. br.III.B.373/2., kojom se određuje prijavljivanje ustanovljenja marvinskih kužnih bolesti bosanskim oblastima.
14. – – –: Naredba Kr. Hrv.-Slav.-Dalm. zemaljske vlade od 14. siječnja 1915. god. br.III.B.1388/13-1914., glede saopćavanja marvinskih kužnih bolesti ustanovljenih u Bosni, kotarskim oblastima.
15. – – –: Oglas Kr. Hrv.-Slav.-Dalm. zemaljske vlade od 22. lipnja 1889. god. br.15590, glede dopreme životinja iz Bosne i Hercegovine u Kraljevine Hrvatsku i Slavoniju preko stanovitih veterinarskih pregledbenih postaja.
16. – – –: Oglas Kr. Hrv.-Slav.-Dalm. zemaljske vlade od 27. siječnja 1890. god. br.1971, glede izdavanja marvinskih putnica po političkih izpostavah u Bosni i Hercegovini.
17. – – –: Oglas Kr. Hrv.-Slav.-Dalm. zemaljske vlade od 18. lipnja 1895a. god. br.31783, glede zabrane uvoza svinja iz Kraljevina Hrvatske i Slavonije u Bosnu i Hercegovinu.
18. – – –: Oglas Kr. Hrv.-Slav.-Dalm. zemaljske vlade od 5. kolovoza 1895b. god. br. 41108, glede zabrane uvoza svinja iz Bosne i Hercegovine u Kraljevine Hrvatsku i Slavoniju.
19. – – –: Oglas Kr. Hrv.-Slav.-Dalm. zemaljske vlade od 17. kolovoza 1895c. god. br.42802, glede zabrane uvoza svinja, te glede uvoza svinjskih sirovina iz Bosne i Hercegovine u Kraljevine Hrvatsku i Slavoniju.

20. – – –: Oglas Kr. Hrv.-Slav.-Dalm. zemaljske vlade od 11. veljače 1896. god. br.7645, glede uvoza zaklanih svinja u Bosnu i Hercegovinu.
21. – – –: Oglas Kr. Hrv.-Slav.-Dalm. zemaljske vlade od 19. ožujka 1899a. god. br.14159, glede uvjeta za izdavanje dozvola za uvoz svinja iz Bosne i Hercegovine na klaonice u Kraljevine Hrvatsku i Slavoniju.
22. – – –: Oglas Kr. Hrv.-Slav.-Dalm. zemaljske vlade od 14. prosinca 1902. god. br.92143, glede pristojba za strukovnu pregledbu marve na bosanskih veterinarskih postajah.
23. – – –: Oglas Kr. Hrv.-Slav.-Dalm. zemaljske vlade od 31. siječnja 1904a. god. br.101614, glede prometa sa živim životinjama te zaklanim svinjama iz Kraljevina Hrvatske i Slavonije u Bosnu i Hercegovinu i obratno.
24. – – –: Oglas Kr. Hrv.-Slav.-Dalm. zemaljske vlade od 31. ožujka 1904. god. br. 6481b, glede prometa peradi iz Bosne i Hercegovine.
25. – – –: Oglas Kr. Hrv.-Slav.-Dalm. zemaljske vlade od 29. svibnja 1905b. god. br.31340, glede prometa konjima i zaklanim svinjama iz područja Kraljevina Hrvatske i Slavonije u Bosnu i Hercegovnu i obratno, te glede uvoza zaklanih goveda, ovaca i koza kao i svježega mesa od ovih životinja, iz Bosne i Hercegovine u područje Kraljevina Hrvatske i Slavonije.
26. – – –: Oglas Kr. Hrv.-Slav.-Dalm. zemaljske vlade od 28. studenog 1905c. god. br.81457, glede uvoza zaklanih telića, ovaca, jaganjaca, koza i jarića u Bosnu i Hercegovinu.
27. – – –: Oglas Kr. Hrv.-Slav.-Dalm. zemaljske vlade od 11. studenog 1910. god. br.III.B.3599.
28. – – –: Oglas Kr. Hrv.-Slav.-Dalm. zemaljske vlade od 20. srpnja 1912. god. br.1477/8, glede uvoza životinjskih sirovina iz Austro-Ugarske u Bosnu i Hercegovinu.
29. – – –: Okružnica Kr. Hrv.-Slav.-Dalm. zemaljske vlade od 26.svibnja 1908. god. br.III.B.3081., glede rukovanja marvinskim putnicama na marvu koja potiče iz područja Bosne, u kojima je uveden katastar goveda.

Uredništvo primilo rukopis 14. 06. 2012.